

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Nadzieja Surowiec (spr.)
Sędziowie	SSA Halina Czaban SSA Janusz Sulima
Protokolant	Magdalena Suchocka

przy udziale Beaty Kwiećkowskiej - Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Białymstoku delegowanej do Prokuratury Apelacyjnej

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2014 r.

sprawy **R. S. s. W.**

o wydanie wyroku łącznego

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 22 listopada 2013 r. sygn. akt II K 31/13

I. zmienia wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że łagodzi orzeczoną w pkt. I karę łączną pozbawienia wolności do 9 (dziewięciu) lat,

II. zwalnia skazanego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

R. S. skazany był prawomocnymi wyrokami:

a) Wyrokiem Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 24.11.1997 r. sygn.. akt II K 616/97 za czyn popełniony w dniu 24 marca 1997 roku zakwalifikowany z art. 258 k.k. na karę 1000 zł grzywny z zamianą w razie jej nieuiszczenia w terminie na 100 dni zastępczej kary pozbawienia wolności przyjmując 1 dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w wysokości 10 zł, zasądzeniem na rzecz Skarbu Państwa kwoty 100 zł tytułem opłaty i obciążeniem go kosztami postępowania w sprawie.

b) Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 9.11.2001 r. sygn.. akt II K 39/01 za czyn popełniony w dniu 18 lutego 1995 roku zakwalifikowany z art. 292 § 1 k.k. na karę 40 stawek dziennych grzywny, po 20 zł każda, zasądzeniem kosztów sądowych w części równej w tym 80 zł tytułem opłaty.

c) Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 26.07.2005 r. w sprawie II K 187/05 obejmującym skazania w sprawach: Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 13.02.2004 r. sygn.. akt II K 216/03 zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 6.12.2004 r. w sprawie VIII Ka 660/04 za czyny popełnione od bliżej nieustalonej daty do dnia 3.10.2002 r. zakwalifikowane z art. 263 § 2 k.k. i art. 204 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 k.k. na kary po 2 lata pozbawienia wolności, i 100 stawek dziennych grzywny po 70 zł każda, które to kary pozbawienia wolności na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. połączono orzekając karę łączną w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności, z zaliczeniem na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 3.10.2002 r. do dnia 30.05.2003 r., oraz obciążeniem opłatami i kosztami procesu w części na niego przypadającej i Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 4.01.2005 r. sygn.. akt II K 427/04 zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 6.04.2005 r. w sprawie II Ka 55/05 za czyn popełniony w okresie od czerwca 2003 r. do 9.02.2004 r. zakwalifikowany z art. 204 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i za czyn popełniony w końcu września 2003 roku zakwalifikowany z art. 189 § 1 k.k. na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz orzeczeniem na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. kary łącznej w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności, z zaliczeniem na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 9.02.2004 r. do dnia 4.01.2005 r. oraz obciążeniem opłatami i kosztami procesu w części na niego przypadającej, mocą którego to wyroku łącznego w sprawie II K 187/05 na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. połączono w/w kary orzekając karę łączną w wymiarze 4 lat pozbawienia wolności, z zaliczeniem na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 3.10.2002 r. do dnia 30.05.2003 r. i od dnia 9.02.2004 r. do dnia 4.01.2005 r., pozostałe rozstrzygnięcia podlegały odrębnemu wykonaniu oraz zwolniono go z kosztów sądowych, zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 21.09.2005 r. w sprawie II Ka 180/05 poprzez wyeliminowanie z podstawy prawnej orzeczenia kary łącznej przepisu art. 86 § 2 k.k., zaś w pozostałej części utrzymano w mocy zwalniając skazanego od kosztów sądowych za podstępowanie odwoławcze.

d) Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 1.07.2011 r. w sprawie II K 1533/10 za czyn popełniony w dniu 29.04.2010 r. zakwalifikowany z art. 245 k.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 5.11.2009 r. o zmianie ustawy – kodeks karny, ustawy kodeks postępowania karnego, ustawy kodeks karny wykonawczy, ustawy – kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r., Nr 206, poz. 1589) w zw. z art. 4 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, którą to karę na mocy art., 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k., art. 73 § 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 5 lat próby oddając go pod dozór kuratora oraz na mocy art. 71 § 1 k.k. orzeczono wobec w/w karę 120 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda oraz zasądzeniem na rzecz Skarbu Państwa kwoty 420 zł tytułem opłaty i obciążeniem pozostałymi kosztami sądowymi w części go dotyczącej.

e) Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 27.10.2011 r. sygn.. akt II K 62/10 utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29.03.2012 r., sygn.. akt II AKa 3/12 za czyn popełniony w okresie od października 1997 roku do bliżej nie ustalonego dnia marca 1998 roku jednak nie później niż do 25 marca, zakwalifikowany z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na karę 8 lat pozbawienia wolności oraz zasądzeniem na rzecz Skarbu Państwa opłat za obie instancje i obciążeniem pozostałymi kosztami procesu i za postępowanie odwoławcze.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 22 listopada 2013 r.

I. Na mocy art. 569 § 1 k.p.k., art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. połączył skazanemu R. S. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami z pkt. c – II K 1216/03 (II Ka 660/04), II K 427/04 (II Ka 55/05) i e – II K 62/10 (II Ka 3/12) i orzekł karę łączną 10 (dziesięć) lat pozbawienia wolności.

II. Na mocy art. 569 § 1 k.p.k., art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2a k.k. połączył skazanemu R. S. kary grzywny orzeczone wyrokami z pkt. a (II K 616/97) i b (II K 39/01) i orzekł karę łączną grzywny w wysokości 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych.

III. Na mocy art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

IV. Na mocy art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu R. S. okresy odbywania kary pozbawienia wolności w sprawie II K 1216/03 od dnia 3.10.2002 roku do dnia 30.05.2003 roku, w sprawie II K 427/04 od dnia 9.02.2004 roku do dnia 4.01.2005 roku, (które to okresy zostały również objęte zaliczeniem w sprawie II K 187/05) oraz w sprawie II K 187/05 od 27.11.2006 roku do 7.05.2009 roku i od dnia 28.10.2011 roku w sprawie II K 62/10 określając tę datę 28.10.2011 roku jako początek odbywania kary orzeczonej niniejszym wyrokiem łącznym.

V. Pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach podlegających łączeniu podlegają odrębnemu wykonaniu.

VI. Zwolnił skazanego R. S. od kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca skazanego.

Zaskarżył wyrok w części to jest co do pkt. I, zarzucając wyrokowi:

- rażącą niewspółmierność (surowość) kary polegającej na odstąpieniu, przy wymierzaniu kary, od zastosowania zasady pełnej absorpcji i orzeczeniu wobec R. S. kary łącznej 10 (dziesięciu) lat pozbawienia wolności, podczas gdy mając na uwadze dyrektywy wymiaru kary, w tym cele jakie ma ona spełniać zarówno w zakresie prewencji generalnej jak i szczególnej oraz nie budzące zastrzeżeń zachowanie skazanego podczas pobytu w jednostce penitencjarnej („zachowanie skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności jest poprawne, co wynika z opinii o skazanym sporządzonej przez Zastępcę Dyrektora Zakładu Karnego w P.” – vide str. 7 Uzasadnienia wyroku), wymierzona kara łączna jawi się jako nieadekwatnie surowa.

- obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 5 § 1 k.p.k. poprzez przyjęcie, że to, iż „aktualnie toczy się przeciwko R. S. w Sądzie Okręgowym w Łomży postępowanie karne w sprawie o sygn. akt: II K 8/13, gdzie oskarżony on został o popełnienie ośmiu czynów...” (vice str. 8 Uzasadnienia wyroku) stanowi okoliczność obciążającą dla skazanego i jednocześnie winno wpływać na wymiar wymierzonej mu kary łącznej, podczas gdy w świetle zasady wyrażonej w powołanym artykule (oskarżonego uważa się za niewinnego aż do chwili wydania prawomocnego wyroku skazującego) fakt toczącego się postępowania przeciwko skazanemu nie może mieć znaczenia przy rozpoznawaniu sprawy niniejszej.

W oparciu o powyższe zarzuty obrońca skazanego wniósł:

- o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie (pkt. I) poprzez wymierzenie skazanemu kary łącznej 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego nie jest pozbawiona słuszności, jednakże nie zasługuje na uwzględnienie w całej rozciągłości.

Przede wszystkim nie można zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego wnioskującego o orzeczenie wobec skazanego kary łącznej w oparciu o zasadę absorpcji. Jak wynika z ugruntowanego stanowiska zarówno doktryny jak i judykatury, zasadę tę stosuje się wyjątkowo, gdy związek podmiotowo – przedmiotowy zbiegających się przestępstw jest tak ścisły, że upodabnia do jednego przestępstwa jak w wypadku pomijalnego zbiegu przestępstw lub ciągu przestępstw i gdy nie ma potrzeby podwyższenia progu represji karnej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 września 2012 r., II AKa 168/12, KZS 2012/10/39).

Jakkolwiek bliskiego związku przedmiotowo – podmiotowego można dopatrywać się między skazaniami wyrokami Sądu Rejonowego w Białymstoku w sprawie II K 1216/03 i Sądu Rejonowego w Łomży w sprawie II K 427/04, bowiem przemawia za tym sposób działania, rodzaj naruszonych dóbr, bliskość czasowa jak też pobudki jakimi kierował się skazany, to takiego związku tych czynów z czynem przeciwko życiu, na który skazany został wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży w sprawie II K 62/10 brak. Godził on w inne dobro chronione prawem, inne były motywy jego działania.

Słusznie zatem Sąd Okręgowy wywiódł, iż brak jest podstaw aby przychylić się do wniosku obrońcy skazanego i wobec przestępstw, za które skazano R. S. w sprawach III K 1216/03, II K 427/04 i II K 62/10 zastosować zasadę pełnej absorpcji. Trafne natomiast jest ukształtowanie kary łącznej przy zastosowaniu zasady absorpcji częściowej (aspercji).

Tym nie mniej w ocenie Sądu Apelacyjnego orzeczona kara razi surowością i są podstawy do jej złagodzenia.

Pamiętać należy, że kara łączna stanowi całościową ocenę zachowań skazanego, jest właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego reakcją za popełnione czyny i powinna być postrzegana jako instytucja gwarantująca racjonalną politykę karania w stosunku do sprawcy wielości przestępstw. Wymierzając karę łączną stosuje się zwykle dyrektywy karania a zwłaszcza słuszności i celowości w kontekście istniejącego pomiędzy czynami związku przedmiotowego i podmiotowego. Powinno się rozważyć okoliczności, które zaistniały po wydaniu poszczególnych wyroków i które przemawiają za korzystnym lub niekorzystnym ukształtowaniem kary łącznej.

W tym kontekście, w zakresie części czynów, za które orzeczono podlegające łączeniu kary pozbawienia wolności zachodzi ścisły związek o czym była mowa wyżej, nie tylko czasowy ale też były one tożsame rodzajowo.

Jeżeli zaś chodzi o okoliczności, które zaistniały po wydaniu wyroków, apelujący w swej argumentacji słusznie wskazuje na pozytywną opinię skazanego z zakładu karnego. Z jej treści wynika, że nie sprawia on problemów natury wychowawczej, stosuje się do wymogów regulaminu, był 15 razy nagradzany regulaminowo, ani razu nie był karany dyscyplinarnie. Posiada rodzinę i stałe miejsce zamieszkania. Niewątpliwie stanowi to pozytywny obraz przebiegu resocjalizacji skazanego. Co prawda Sąd Okręgowy uwzględnił tę opinię, co wynika z pisemnego uzasadnienia wyroku łącznego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, opinia ta powinna być odczytana, tak jak tego oczekuje skarżący, jako okoliczność wskazująca na przewagę takich okoliczności, które uzasadniają w większym stopniu uwzględnienie zasady absorpcji.

Pozytywnego wydźwięku opinii nie może przesłonić fakt deklarowania przynależności do podkultury przestępczej czy też bezkrytyczny stosunek do popełnionego przestępstwa, mając w szczególności na uwadze znany sądowi fakt skazania pokrzywdzonego w jednej z podlegających łączeniu spraw (II K 62/10 Sądu Okręgowego w Łomży) za identyczny czyn, popełniony na szkodę R. S..

Wszystko to, jak też globalna ocena stopnia szkodliwości społecznej wyznaczonego przez wszystkie czyny objęte karą łączną przemawia za orzeczeniem kary łącznej w wysokości niewiele surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji.

Rozważywszy powyższe orzeczono jak w dyspozytywnej części wyroku, zwalniając skazanego w oparciu o treść art. 624 § 1 k.p.k. od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

NS/ms